

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΥΠΟΤΡΟΦΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ Α΄ ΤΑΞΗ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2024-2025

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: *Σάββατο 20 Απριλίου 2024*

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΞΕΤΑΣΗΣ και για τα δύο μαθήματα: *180 λεπτά (3 ώρες)*

Α΄ ΜΕΡΟΣ (Νεοελληνική Γλώσσα)

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

ΣΧΟΛΙΚΟΣ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΣ

Το πρόβλημα του σχολικού εκφοβισμού είναι ένα σύγχρονο κοινωνικό φαινόμενο. Ο σχολικός εκφοβισμός υπήρχε βέβαια και σε παλαιότερες εποχές. Ωστόσο πήρε μεγαλύτερες διαστάσεις στη σύγχρονη εποχή, ώστε να αποτελεί πλέον πρόβλημα.

Με τον όρο σχολικό εκφοβισμό εννοούμε μια επιθετική συμπεριφορά που επαναλαμβάνεται και στόχο έχει να προκαλέσει σωματική βλάβη, φόβο ή ανησυχία ή να δημιουργήσει αρνητικό κλίμα στο σχολείο σε βάρος κάποιου παιδιού. Ο εκφοβισμός εμφανίζεται εκεί όπου υπάρχει μια ανισορροπία δύναμης. Η ανισορροπία αυτή μπορεί να σημαίνει ότι ένας μαθητής έχει μεγαλύτερη σωματική διάπλαση ή ότι είναι μεγαλύτερης ηλικίας ή διαφορετικής εθνικότητας ή ότι ανήκει σε διαφορετική κοινωνική τάξη ή ότι έχει περισσότερους φίλους κ.λ.π. Τα κύρια λοιπόν γνωρίσματα του εκφοβισμού είναι η επανάληψη επιθετικής συμπεριφοράς και η ανισότητα δύναμης.

Οι μορφές με τις οποίες μπορεί να εκδηλωθεί ο σχολικός εκφοβισμός είναι:

- Η σωματική βία: όταν ένας μαθητής επιτίθεται σε έναν άλλον χτυπώντας τον με τα χέρια ή τα πόδια ή τον σπρώχνει. Εδώ, ως έμμεση μορφή σωματικής βίας, ανήκει και η αρπαγή ή το κρύψιμο προσωπικών αντικειμένων.
- Η λεκτική βία: αφορά τα **προσβλητικά** λόγια, την κοροϊδία, τον χλευασμό, τα παρατσούκλια, τα προσβλητικά κείμενα ή επιστολές κ.λ.π.
- Η συναισθηματική/ψυχολογική βία: αναφέρεται στο **κακόβουλο** κουτσομπολιό ή τη διάδοση άσχημων φημών, με σκοπό να κάνουν τον άλλον να αισθανθεί άσχημα ή να μην τον κάνουν παρέα οι άλλοι. Εδώ ανήκουν και οι απειλές, οι εκβιασμοί.
- Ο κοινωνικός αποκλεισμός: η προσπάθεια με διάφορους τρόπους απομόνωσης ενός μαθητή από τις παρέες, τα ομαδικά παιχνίδια τις κοινωνικές δραστηριότητες.
- Η ηλεκτρονική βία: όταν κάποιος μέσω κινητού τηλεφώνου ή υπολογιστή κάνει ανώνυμα τηλεφωνήματα ή στέλνει μηνύματα ή κάνει διάφορα σχόλια στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης με σκοπό να φέρει σε δύσκολη θέση κάποιον συμμαθητή του.

A. Ερώτηση κατανόησης

A.1. Να χαρακτηρίσετε τις διατυπώσεις που ακολουθούν με τη λέξη «Σωστό» ή «Λάθος», ανάλογα με το αν αποδίδουν σωστά ή όχι το νόημα του κειμένου:

- α) Ο σχολικός εκφοβισμός είχε και στο παρελθόν την ίδια ένταση που έχει και σήμερα.
- β) Στο σχολικό εκφοβισμό αυτός που τον ασκεί (θύτης) και αυτός που τον δέχεται (θύμα) έχουν την ίδια δύναμη.
- γ) Λεκτική βία σημαίνει να μειώνει κανείς με λόγια το συμμαθητή του.
- δ) Κοινωνικός αποκλεισμός για ένα άτομο είναι όταν το ίδιο αποφασίζει πως δε θέλει να ανήκει σε μια παρέα.
- ε) Ηλεκτρονικός εκφοβισμός είναι και τα τηλεφωνήματα από αριθμό που δεν αναγνωρίζει το θύμα, με σκοπό να τον κάνουν να νιώσει άσχημα.

Μονάδες 15

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Τα παιδιά μπορούν να γίνουν άθελά τους πολύ σκληρά. Αυτό προσπάθησε να εξηγήσει στην τάξη της η Rosie Datton, δασκάλας στο Μπέρφιχαλμ της Βρετανίας, φτιάχνοντας για χάρη των μαθητών της μια αλληγορία με μήλα.

Διαβάστε πώς περιγράφει το **ευφάνταστο** κόλπο η ίδια στη σελίδα της στο facebook: «Σήμερα σε ένα από τα μαθήματά μας έδειξα στα παιδιά δύο μήλα. Τα παιδιά δεν ήξεραν όμως ότι πριν από το μάθημα είχα ρίξει **επανελημμένα** το ένα μήλο στο πάτωμα. Μιλήσαμε για τα μήλα. Τα παιδιά τα περιέγραψαν και καταλήξαμε ότι μοιάζουν, καθώς ήταν κόκκινα και τα δύο, είχαν παρόμοιο σχήμα και φαίνονταν ώριμα για να φανωθούν.

Πήρα στα χέρια μου το «χτυπημένο» μήλο και ξεκίνησα να λέω στα παιδιά πόσο το αντιπαθούσα, ότι πίστευα πως ήταν αηδιαστικό, ότι το χρώμα του ήταν απαίσιο. Τους είπα ότι επειδή δεν μου άρεσε δεν ήθελα να αρέσει ούτε σε εκείνα. Κι ότι θα έπρεπε να μιλήσουν άσχημα για αυτό. Μερικά παιδιά με κοίταξαν σαν να ήμουν τρελή, αλλά το μήλο πέρασε από χέρι σε χέρι και όλοι το «έβρισαν». «Είσαι ένα βρωμερό μήλο», «Δεν καταλαβαίνω καν γιατί υπάρχουν», «Σίγουρα έχεις σκουλήκια μέσα σου» κ.ά.

Τότε κράτησα ψηλά και τα δύο μήλα και μιλήσαμε ξανά για τις ομοιότητες και τις διαφορές. Δεν υπήρχε καμιά διαφορά και τα δύο μήλα έμοιαζαν ακόμη ίδια.

Έπειτα έκοψα τα μήλα στη μέση. Το μήλο με το οποίο ήμαστε ευγενικοί ήταν καθαρό, φρέσκο και ζουμερό στο εσωτερικό του. Το μήλο στο οποίο είπαμε άσχημα λόγια ήταν μελανιασμένο και πολτοποιημένο.

Τα παιδιά αμέσως συνδύασαν στο μυαλό τους την εσωτερική εικόνα του μήλου με τα άσχημα λόγια που είχαμε πει γ' αυτό. Ό,τι είδαν μέσα στο μήλο -οι μελανιές, τα χτυπήματα και τα «σπασμένα» σημεία- είναι αυτό που συμβαίνει μέσα στον καθένα μας, όταν κάποιος μας φέρεται άσχημα με τα λόγια ή τις πράξεις του.

Όταν οι άνθρωποι γίνονται θύματα εκφοβισμού, ειδικά τα παιδιά, νιώθουν απαίσια και μερικές φορές δεν δείχνουν ούτε λένε στους άλλους πώς νιώθουν. Αν δεν είχαμε ανοίξει το μήλο, δεν θα μαθαίναμε ποτέ τον πόνο που είχε υποστεί.

B. Ερώτηση ανάπτυξης

B.1. Διαβάζοντας το παραπάνω κείμενο, ποιες νομίζετε ότι είναι οι αρνητικές ψυχολογικές συνέπειες του εκφοβισμού στα μικρά παιδιά; (παράγραφος 60 λέξεων περίπου)

Μονάδες 15

Γ. Λεξιλόγιο

Γ.1. «Η λεκτική βία: αφορά τα **προσβλητικά** λόγια» (Κείμενο 1) Ποια από τις παρακάτω λέξεις έχει την ίδια σημασία με τη λέξη **προσβλητικά**;

- α) επιθετικά
- β) υβριστικά
- γ) χυδαία
- δ) σκληρά

Μονάδες 2.5

Γ.2. «Η συναισθηματική/ψυχολογική βία: αναφέρεται στο **κακόβουλο** κουτσομπολιό» (Κείμενο 1). Συνώνυμο της λέξης **κακόβουλο** είναι:

- α) κακεντρεχές
- β) κακοδιάθετο
- γ) κακόβολο
- δ) κακότροπο

Μονάδες 2.5

Γ.3. «Διαβάστε πώς περιγράφει το **ευφάνταστο** κόλπο» (Κείμενο 2). Ποια λέξη αποδίδει το νόημα που έχει η λέξη **ευφάνταστο** στο κείμενο;

- α) φανταστικό
- β) που χαρακτηρίζεται από δημιουργική φαντασία
- γ) φαντασιόπληκτο
- δ) πρωτότυπο

Μονάδες 2.5

Γ.4. Να γράψετε μια δική σας πρόταση με τη λέξη **επανελημμένα** (Η λέξη βρίσκεται στο Κείμενο 2)

Μονάδες 2.5

Δ. Γραμματική

Δ.1. «Ωστόσο πήρε μεγαλύτερες **διαστάσεις** στη σύγχρονη εποχή» (Κείμενο 1). Σε ποια πτώση βρίσκεται η λέξη **διαστάσεις** στην παραπάνω πρόταση; Να τη μεταφέρετε στον άλλο αριθμό, βάζοντας και το άρθρο.

Μονάδες 2

Δ.2. «ώστε να αποτελεί **πλέον** πρόβλημα» (Κείμενο 1). Η λέξη **πλέον** είναι:

- α) επίθετο
- β) ουσιαστικό
- γ) επίρρημα
- δ) πρόθεση

Μονάδες 2

Δ.3. «Τα παιδιά τα περιέγραψαν και καταλήξαμε ότι μοιάζουν, καθώς ήταν κόκκινα και τα δύο, είχαν παρόμοιο σχήμα και φαίνονταν ώριμα για να φαγωθούν» (Κείμενο 2). Πώς θα γράφατε το απόσπασμα ώστε οι χρόνοι του να αναφέρονται στο παρόν;

Μονάδες 2

Δ.4. «Τα παιδιά τα **περιέγραψαν**» (Κείμενο 2). Το β' ενικό και πληθυντικό πρόσωπο της συνοπτικής προστακτικής του ρήματος **περιγράψω** είναι:

- α) περίγραψε- περιγράψτε
- β) περίγραψε- περιγράψετε
- γ) περιέγραφε- περιγράψτε
- δ) περιέγραψε-περιγράψτε

Μονάδες 2

Δ.5. Να βρείτε στο Κείμενο 2 μια **δεικτική** και μια **αόριστη** αντωνυμία. Να γράψετε την πρόταση στην οποία βρίσκεται η αντωνυμία και να την υπογραμμίσετε.

Μονάδες 2

Ε. Συντακτικό

Ε.1. «ώστε να αποτελεί πλέον πρόβλημα» (Κείμενο 1). Η πρόταση αυτή είναι:

- α) τελική
- β) ανεξάρτητη
- γ) αντικείμενο
- δ) αποτελεσματική

Μονάδες 2

Ε.2. «ότι ένας μαθητής έχει μεγαλύτερη σωματική διάπλαση ή ότι είναι μεγαλύτερης ηλικίας ή διαφορετικής εθνικότητας ή ότι ανήκει σε διαφορετική κοινωνική τάξη ή ότι έχει περισσότερους φίλους κ.λ.π» (Κείμενο 1). Οι παραπάνω προτάσεις συνδέονται:

- α) με ασύνδετο σχήμα
- β) παρατακτικά
- γ) υποτακτικά
- δ) παρατακτικά και υποτακτικά

Μονάδες 2

Ε.3. «φαίνονταν ώριμα **να φαγωθούν**» (Κείμενο 2). Τι είδους πρόταση είναι η πρόταση **να φαγωθούν**;

Μονάδες 2

Ε.4. «και τα δύο μήλα έμοιαζαν ακόμη **ίδια**» (Κείμενο 2). Ποιος είναι ο συντακτικός ρόλος της λέξης **ίδια**;

Μονάδες 2

Ε.5. «Όταν οι άνθρωποι γίνονται **θύματα** εκφοβισμού» (Κείμενο 2). Τι είναι συντακτικά η λέξη **θύματα**;

Μονάδες 2

Στ. Παραγωγή λόγου

Είστε τυχεροί και στην τάξη σας δεν υπάρχουν φαινόμενα σχολικού εκφοβισμού (bullying).

α) Περιγράψτε τις μεταξύ των συμμαθητών σχέσεις μέσα σε ένα τέτοιο ειρηνικό και φιλικό περιβάλλον.

β) Σε περίπτωση που κάποιο παιδί της τάξης σας συμπεριφερθεί βίαια σε κάποιο άλλο τι σκοπεύετε να κάνετε; (250 λέξεις περίπου)

Μονάδες 40

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥΣ

1. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.** Κατά την αποχώρησή σας, να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
2. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
3. Να απαντήσετε σε **όλα τα θέματα** με όποια σειρά θέλετε.
4. Η διάρκεια εξέτασης είναι **τρεις (3) ώρες** μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
5. **Δυνατή αποχώρηση** μία (1) ώρα μετά την έναρξη της εξέτασης.
6. Να **μη** χρησιμοποιήσετε **διορθωτικό**.

Καλή σας επιτυχία!